

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016 - 7705

Doknr.
411522

Dato
16-11-2016

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har den 17. oktober 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 6 vedrørende lovforslag nr. L 9 til social- og indenrigsministeren, som blev besvaret foreløbigt den 8. november 2016, og som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget Magnus Heunicke (S).

Spørgsmål nr. 6:

"Ministeren bedes redegøre for, hvordan det forholder sig med valghemmeligheden i andre lande, der har erfaringer med lignende ordninger, hvor vælgere med behov for hjælp har mulighed for at medbringe en personligt udpeget hjælper, når vedkommende skal afgive sin stemme ved et valg."

Svar:

Social- og Indenrigsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet via Udenrigsministeriet indhentet bidrag fra de danske ambassader i Finland, Norge og Sverige.

Baggrunden for, at Social- og Indenrigsministeriet har udvalgt Finland, Norge og Sverige, er, at ministeriet i forbindelse med fremsættelsen den 9. oktober 2008 af det tidligere lovforslag om ændring af reglerne om hjælp til stemmeafgivningen (L 17, FT 2008-2009) – hvorefter hjælp til stemmeafgivningen i alle tilfælde skulle ydes af to personer – havde undersøgt retstilstanden på dette område i netop de tre lande. Undersøgelsen i 2008 viste, at Finland, Norge og Sverige i forskelligt omfang havde indført mulighed for at få hjælp til stemmeafgivningen. Der henvises det tidligere lovforslags bemærkninger.

Social- og Indenrigsministeriet kan på baggrund af de indhentede bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmålet oplyse følgende:

I Finland har vælgere, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen, mulighed for at få hjælp enten af en personligt udpeget hjælper eller af en officiel valghjælper, der arbejder på valgstedet.

De officielle valghjælpere er udvalgt af valgbestyrelsen, og der er mindst én valghjælper på hvert valgsted. Den personligt udpegede hjælper kan ikke være en person, der stiller op til det pågældende valg. En personligt udpeget hjælper anvendes blandt andet af vælgere, der er blinde eller har andre former for handicap, men også af vælgere, der for eksempel på grund af sygdom ikke kan lave markeringer på stemmesedlen. Det er valgbestyrelsen på valgstedet, som afgør, hvilke vælgere der kan udpege en personlig hjælper. Hjælperens navn skrives i valgprotokollen af valgbestyrelsen.

En hjælper er forpligtet til at følge vælgerens anvisninger og holde de oplysninger hemmeligt, som hjælperen får at vide i forbindelse med stemmeafgivning. Valghemmeligheden sikres ved, at vælgeren selv udpeger en hjælper, som vælgeren stoler på.

I Norge kan vælgere, som har behov for det, selv anmode stemmestyret om at få nødvendig hjælp ved stemmeafgivningen. Vælgere, der har behov for det, har således ret til at få hjælp af en valgfunktionær fra stemmestyret, hvilket er hovedreglen, når der ydes hjælp ved stemmeafgivningen. Vælgere med alvorlig psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse har dog mulighed for selv at udpege en ekstra hjælper blandt de personer, der er til stede i valglokalet, dvs. at de kan udpege en ekstra hjælper efter eget valg. Hensigten hermed er at beskytte vælgerne mod utilbørlig påvirkning. Muligheden for selv at udpege en hjælper tilkommer dermed kun vælgere med alvorlig psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, og der skal i alle tilfælde, hvor der ydes hjælp til stemmeafgivningen, være en valgfunktionær til stede.

Det er vælgeren selv, der skal udpege den ekstra hjælper. Hvis en anden end vælgeren henvender sig til stemmestyret for at hjælpe en vælger, bør stemmestyret tage kontakt til vælgeren for at sikre sig, at det er vælgerens eget ønske at få hjælp af den pågældende. Det er vigtigt, at stemmestyret prøver at sikre, at der ikke foregår pres mod eller utilbørlig påvirkning af vælgeren.

Den norske valglovgivning pålægger stemmestyret at gøre hjælperen opmærksom på, at vedkommende har tavshedspligt om en vælgers stemmeafgivning. Stemmestyremedlemmerne og valgfunktionærerne er offentlige tjenestemænd i den norske forvaltningslovs forstand og er dermed underlagt dennes regler om tavshedspligt, herunder tavshedspligt om kendskab til enkeltpersoners stemmeafgivning.

I Sverige har vælgere med behov herfor mulighed for at få hjælp til stemmeafgivningen. Vælgere, som godt kan komme til valglokalet, men som på grund af handicap eller andre forhold ikke har mulighed for selv at udfylde sin stemmeseddel, har mulighed for at få hjælp enten af en personligt udpeget medhjælper eller af en myndighedsperson på valgstedet.

Myndighedspersonerne har tavshedspligt, hvorved valghemmeligheden betragtes som sikret. Personligt udpegede medhjælpere har derimod ikke tavshedspligt, hvorfor det i disse tilfælde påhviler vælgeren at gøre op med sig selv, om vælgeren er tryk ved at få hjælp af den personligt udpegede medhjælper.

Vælgere, der på grund af sygdom, handicap, alder eller anden årsag ikke har mulighed for at forlade sit hjem, kan stemme via bud ved brug af specielt valgmateriale. Buddet kan for eksempel være et familiemedlem eller en hjemmeplejer og skal på forhånd godkendes af myndighederne. Der er derudover blandt andet mulighed for, at landpostbude kan fungere som stemmebud.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann